

ปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครูที่ส่งผลต่อการจัดการ โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

กฤษฎา บุญณะสิทธิ์ *

รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ แสงวงศ์ **

ดร.สมชาย เทพแสง ***

~~~~~

คำสำคัญ : ปัจจัยต่อคุณภาพโรงเรียน/ คุณภาพโรงเรียนเอกชน

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครูของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี 2) เพื่อศึกษาระดับการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครูกับการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี 4) เพื่อศึกษาปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครูที่ส่งผลต่อการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี 5) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครูที่ส่งผลต่อการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครู โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ที่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสาม ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในระดับดีและดีมาก จำนวน 447 คน ได้มาโดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 120 คน และครู จำนวน 327 คนจากนั้นนำไปสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตั้งแต่ 0.60-1.00 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามชุดที่ 1 เท่ากับ .96 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามชุดที่ 2 เท่ากับ .92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์ของเพียร์

* นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี

** ที่ปรึกษาหลัก หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี

*** ที่ปรึกษาร่วม หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี

สัน วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครูที่ส่งผลต่อการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน
ปัจจัยผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. การจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
โดยรวมอยู่ในระดับมาก ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับ
3. ปัจจัยผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยครูมีความสัมพันธ์กับการจัดการโรงเรียนคุณภาพของ
โรงเรียนเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ปัจจัยผู้บริหารส่งผลต่อการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจการพยากรณ์ได้ร้อยละ 26.70 ปัจจัยครูส่งผลต่อการ
จัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจการ
พยากรณ์ได้ร้อยละ 34.40

Abstract

The research entitled “Administrator Factors and Teacher Factors Affecting Quality School Management of Private Schools under Pathumthani Primary Educational Service Area Office” had the objectives to: 1) study the level of administrator and teacher factors of private schools, 2) study the level of quality school management of private schools, 3) study the relationships of administrator factors and teacher factors and quality school management of private schools, 4) study administrator factors and teacher factors affecting quality school management of private schools, 5) study guidelines on the development of administrator and teacher factors affecting quality school management of private schools. The samples were 447 administrators and schoolteachers in private schools. The research results found as follows.

1. The administrator factors as a whole was at the high level. When considered as individual aspects found that every aspect was at the high level. They were arranged in descending order of mean: change leadership behavior, academic leadership, and administrative vision. The teacher factors as a whole was at the high level. When considered as individual aspects found that every aspect was at the high level. They were arranged in descending order of mean: teacher work satisfaction, and teacher social support.

2. The quality school management of private schools in the opinions of the administrators as a whole was at the high level. When considered as individual

aspects found that every aspect was at the high level. They were arranged in descending order of mean: learner-centered learning management, total quality management, environment, and school curriculum. The quality school management of private schools in the opinions of the teachers as a whole was at the high level. When considered as individual aspects found that every aspect was at the high level. They were arranged in descending order of mean: environment, total quality management, school curriculum, and learner-centered learning management.

3. The administrator factors had significant relationships at .01 level with the quality school management of private schools. With this regard, administrative vision and academic leadership had moderate level relationship with the quality school management of private schools whereas change leadership behavior did not. The teacher factors had significant relationships at .01 level with the quality school management of private schools. With this regard, teacher work satisfaction and teacher social support had moderate level relationship with the quality school management of private schools.

4. The administrator factors affected the quality school management of private schools at .01 level of significance. They had predictive power of 26.70%. With this regard, the administrative vision had highest predictive power, followed by academic leadership and change leadership behavior respectively. The teacher factors affected the quality school management of private schools at .01 level of significance. They had predictive power of 34.40%. With this regard, the teacher social support had highest predictive power, followed by teacher work satisfaction.

บทนำ

โรงเรียนเป็นองค์การทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแนวคิดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนจึงเป็นความสำคัญสูงสุดในการปฏิบัติงานของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักในความสำคัญดังกล่าว จึงกำหนดนโยบายการพัฒนา “โรงเรียนคุณภาพ” ซึ่งปัจจุบันแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ทั้งด้านอาคารสถานที่ บุคลากร สื่ออุปกรณ์ ตลอดจนงบประมาณในการลงทุน ดังนั้นการทำโรงเรียนให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกันในด้านความพร้อมของโรงเรียนก่อนเป็นอันดับแรก และควรคำนึงถึงปัจจัยกระบวนการ ผลผลิต ค่านิยม ความเชื่อและภูมิหลังของบุคลากรด้วย นอกจากนี้ในการทำงานต้องยึดระบบคุณธรรมและคำนึงถึงความถูกต้อง ชัดเจนและโปร่งใส โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพที่เป็นมาตรฐานอย่างชัดเจน เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่น ความเสมอภาคไร้ครีธาแก่สังคมและชุมชน โดยเฉพาะผู้ปกครองที่นำบุตรหลานมาฝากเรียนที่

โรงเรียน คงต้องจับตามองโรงเรียนว่าจะพัฒนาบุคลากรของเขาไปสู่เป้าหมายแค่ไหนและมีระบบประกันคุณภาพอย่างไร ถ้าโรงเรียนสามารถทำอย่างนี้ได้ ทุกโรงเรียนก็จะช่วยสร้างความมั่นใจให้สังคม ชุมชน และผู้ปกครองเป็นอย่างดี โรงเรียนเป็นแหล่งรวมทรัพยากรบุคคล ผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์จึงจำเป็นต้องอาสาทำหน้าที่เป็นผู้นำชุมชนในการพัฒนาทั้งด้านประเพณีวัฒนธรรมไทย การแก้ปัญหาหาเสถียรภาพ ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม ปัญหาการว่างงาน โดยสร้างงานให้กับชุมชน วางแผนร่วมกันว่าจะช่วยเหลือกันอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเมือง การส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย (สมชาย เทพแสง, 2543) โรงเรียนคุณภาพเป็นเป้าหมายการพัฒนาโรงเรียนให้มีศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณภาพเป็นต้นแบบและเป็นแบบอย่างของโรงเรียนอื่นที่เป็นรูปธรรม และท้าทายความสามารถของผู้บริหาร ความสำเร็จของการมี “โรงเรียนคุณภาพ” จะส่งผลให้บรรลุตามมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ” นอกจากนี้ยังจะช่วยขจัดปัญหาวิกฤตทางการศึกษา ๆ ได้ อาทิเช่น คุณภาพสถานศึกษาที่แตกต่างกัน คุณภาพผู้เรียนที่มีมาตรฐานไม่เท่าเทียมกัน ผู้เรียนขาดกระบวนการเรียนรู้ที่จะพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และความเหลื่อมล้ำในการเข้ารับบริการทางการศึกษา ดังนั้น จึงเป็นความมุ่งมั่นของกระทรวงศึกษาธิการ ในอันที่จะให้ “โรงเรียนคุณภาพ” ดำเนินการได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (อำรุง จันทวานิช, 2547)

จากสภาพการณ์และความเป็นมาข้างต้น ประกอบกับผู้วิจัยเองเป็นบุคลากรในทางการศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดและระดับใดบ้างที่ส่งผลต่อการจัดการของโรงเรียนเอกชนให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ ทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน การพัฒนาโรงเรียนที่ยังไม่ได้คุณภาพให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาหรือนำไปประยุกต์ใช้ในการมุ่งพัฒนาการจัดการโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และต้องมียุทธศาสตร์ประกอบของความเป็นโรงเรียนคุณภาพ ซึ่งแนวทางและขั้นตอนการพัฒนาสู่ความเป็นโรงเรียนคุณภาพ ให้มีคุณภาพทุกด้าน ตามศักยภาพ ความพร้อม และความเป็นไปได้ของแต่ละโรงเรียน และแต่ละพื้นที่อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครูของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาระดับการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครูกับการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

4. เพื่อศึกษาปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครูที่ส่งผลต่อการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
5. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครูที่ส่งผลต่อการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครูที่ส่งผลต่อการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ที่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษา รอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในระดับ ดีและดีมาก จำนวน 447 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 120 คน และครู จำนวน 327 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานระดับปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครู วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครู หาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) และการหาปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครูที่ส่งผลต่อการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter

ตอนที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครูที่ส่งผลต่อการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ด้านการบริหารงานโรงเรียนเอกชน และด้านการวัดผลและประเมินผล ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครูที่ส่งผลต่อการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน ปัจจัยผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. การจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน
3. ปัจจัยผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านด้านวิสัยทัศน์ผู้บริหาร ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

กับการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี ส่วนด้านพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงไม่มีความสัมพันธ์กัน ปัจจัยครุมีความสัมพันธ์กับการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ด้านการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี

4. ปัจจัยผู้บริหารส่งผลต่อการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจการพยากรณ์ได้ร้อยละ 26.70 โดยปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ผู้บริหาร มีอำนาจการพยากรณ์สูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ และด้านพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ ปัจจัยครูส่งผลต่อการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจการพยากรณ์ได้ร้อยละ 34.40 โดยปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู มีอำนาจการพยากรณ์สูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ตามลำดับ

5. แนวทางการพัฒนาปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครู

ปัจจัยผู้บริหารด้านวิสัยทัศน์ผู้บริหาร ควรพัฒนาผู้บริหารให้ ผู้ที่มีภาวะผู้นำวิสัยทัศน์พัฒนาผู้บริหารให้มีทักษะในการคิดวิเคราะห์สภาพการณ์ของโรงเรียนอย่างรอบด้านและถูกต้อง ส่งเสริมผู้บริหารให้สามารถกำหนดบทบาทและทิศทางของโรงเรียนได้ชัดเจน ส่งเสริมผู้บริหารให้สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบายและกลยุทธ์ด้านคุณภาพ เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดแผนการดำเนินงาน ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ควรส่งเสริมผู้บริหารให้มีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษามาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน ส่งเสริมผู้บริหารให้มีการวางแผนบริหารงานให้เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง ควรส่งเสริมผู้บริหารให้มียอดความรู้สำหรับผู้นำการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนให้ผู้บริหารทำงานแบบรวมพลังเป็นทีมกับบุคลากรทุกฝ่าย ผู้บริหารควรเพิ่มพูนทักษะกระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลงบูรณาการกันได้อย่างเหมาะสม

ปัจจัยครู ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ควรส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพของคณะครู บริหารงานแบบประชาธิปไตย โดยรับฟังความคิดเห็นจากครูทุกฝ่าย โรงเรียนควรส่งเสริมสวัสดิการที่เหมาะสมให้แก่ครู สร้างแรงจูงใจในการบริหารงานเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรทำงานอย่างเต็มความสามารถด้านการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สนับสนุนการสร้างเครือข่ายของครูกับบุคลากร หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคณะครูในโรงเรียนและบุคลากรของชุมชน สนับสนุนอำนวยความสะดวกแก่ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

อภิปรายผล

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน ปัจจัยผู้บริหารโดยรวม และรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้เพราะศักยภาพของบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร ผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้นำที่จะทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพและคุณภาพตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ วิสัยทัศน์ผู้บริหาร ในสังคมแห่งการปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องใช้ผู้บริหารมืออาชีพมาบริหารจัดการโรงเรียน ในทัศนะของนักการศึกษา คุณสมบัติเบื้องต้นที่สำคัญของผู้นำหรือผู้บริหารมืออาชีพ คือ ความมีวิสัยทัศน์ วิสัยทัศน์ คือ การมีแผนงานสำหรับอนาคต จึงเปรียบเหมือนกุญแจสำคัญของความเป็นผู้นำ เสมือนแผนที่ประกอบการเดินทางไปสู่จุดหมายในอนาคตและวิสัยทัศน์ที่ดีควรมีลักษณะปลายเปิด ส่วน (วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน, 2552) ได้ทำการศึกษาสิ่งที่ทำให้โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เกิดความประสบความสำเร็จ พบว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดเป็นโรงเรียนเอกชนผู้ใหญ่นานาชาติที่มีกิจปฏิบัติภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งส่งเสริมการรับรู้ในเชิงบวกของบุคลากรครูต่อองค์กร การเรียนรู้ของนักเรียน เจตคติและการมีส่วนร่วมในโรงเรียนจากการวิเคราะห์เส้นทาง เพื่อทดสอบรูปแบบความสำเร็จ และประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำของโรงเรียน และความสำนึกที่เข้มแข็งของครูกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร การพัฒนาครู และวัฒนธรรมโรงเรียน มีผลกระทบทางอ้อมต่อความสำเร็จของโรงเรียน ปัจจัยครู โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความพึงพอใจในการทำงานของครู เป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของงาน นอกจากนี้ ความพึงพอใจในการทำงานยังเป็นเครื่องหมายในการแสดงให้เห็นถึงการบริหารงานที่ดี และเป็นเกณฑ์อย่างหนึ่งที่จะใช้เป็นเครื่องวัดความสำเร็จของโรงเรียนหรือสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี (วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน, 2552)

2. การจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้านสภาพแวดล้อม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการโรงเรียนคุณภาพ เป็นสภาพที่ผู้บริหารโรงเรียนจัดอาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียนตลอดจนบรรยากาศการเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน (สายชล หมวกเหล็ก, 2542) บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนจะมีส่วนเสริมสร้างความคิด จิตใจ และคุณธรรมต่างๆ อันพึงประสงค์ โรงเรียนที่สะอาดร่มรื่น เรียบง่าย สดชื่นแจ่มใส มีชีวิตชีวา วัสดุ อาคารสถานที่ซึ่งได้มีการดูแลให้มีความเป็นปัจจุบันจะทำให้ครูและนักเรียนได้มีอิทธิพล ทำให้เป็นคนละเอียดอ่อน จิตใจแจ่มใส รักสวยรักงาน รักความสะอาด รักความสงบเรียบร้อย และเกิดความรื่น

3. ปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครูมีความสัมพันธ์กับการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครูกับการจัดการโรงเรียนคุณภาพ ผู้บริหารนั้นมีความสำคัญต่อการจัดการโรงเรียนคุณภาพ เป็นปัจจัยที่มีบทบาท อำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการให้โรงเรียนมีคุณภาพ วิสัยทัศน์ผู้บริหาร เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย การสร้างวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ และการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์

4. ปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครูที่ส่งผลต่อการจัดการโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยผู้บริหารนั้นมีความสำคัญต่อการจัดการโรงเรียนคุณภาพ เป็นปัจจัยที่มีบทบาท อำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการให้โรงเรียนมีคุณภาพ พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนยังมีความสำคัญและส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการบริหารงานในบทบาทหน้าที่และยังส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ในโรงเรียนอีกด้วย จึงถือเป็นกระบวนการของการนำไปสู่ประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นความสามารถในการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวให้ทันต่อสภาพแวดล้อม (Hoy, W.K., & Miskel, C.G., 1991)

5. แนวทางในการพัฒนาปัจจัยผู้บริหารและปัจจัยครู มีดังนี้

5.1 ปัจจัยผู้บริหาร ด้านพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันส่วนใหญ่ว่าแนวทางในการพัฒนาปัจจัยผู้บริหารด้านพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง ควรส่งเสริมผู้บริหารให้มีองค์ความรู้สำหรับผู้นำการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนให้ผู้บริหารทำงานแบบรวมพลังเป็นทีมกับบุคลากรทุกฝ่าย ผู้บริหารควรเพิ่มพูนทักษะกระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลงบูรณาการกันได้อย่างเหมาะสม

ด้านวิสัยทัศน์ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันส่วนใหญ่ว่าแนวทางในการพัฒนาปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ผู้บริหาร ควรพัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำวิสัยทัศน์พัฒนาผู้บริหารให้มีทักษะในการคิดวิเคราะห์สภาพการณ์ของโรงเรียนอย่างรอบด้านและถูกต้อง ส่งเสริมผู้บริหารให้สามารถกำหนดบทบาทและทิศทางของโรงเรียนได้ชัดเจน ส่งเสริมผู้บริหารให้สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบายและกลยุทธ์ด้านคุณภาพ เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดแผนการดำเนินงาน

ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันส่วนใหญ่ว่าแนวทางในการพัฒนาปัจจัยผู้บริหารด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ควรส่งเสริมผู้บริหารให้มีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษามาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน ส่งเสริมผู้บริหารให้มีการวางแผนบริหารงานให้เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

5.2 ปัจจัยครู ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันส่วนใหญ่ว่าแนวทางในการพัฒนาปัจจัยด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ควรส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพของคณะครู บริหารงานแบบประชาธิปไตย โดยรับฟังความคิดเห็นจากครูทุกฝ่าย โรงเรียนควรส่งเสริมสวัสดิการที่เหมาะสมให้แก่ครู สร้างแรงจูงใจในการบริหารงานเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรทำงานอย่างเต็มความสามารถ

ด้านการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันส่วนใหญ่ว่าแนวทางในการพัฒนาปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สนับสนุนการสร้างเครือข่ายของครูกับบุคลากร หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคณะครูในโรงเรียนและบุคลากรของชุมชน สนับสนุนอำนวยความสะดวกแก่ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ปัจจัยผู้บริหารที่ส่งผลสูงสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ผู้บริหาร และ ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการอบรมหรือให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ผู้บริหาร และความเป็นผู้นำทางวิชาการให้มากขึ้น
2. ปัจจัยครูที่ส่งผลสูงสุด คือ ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู และ ด้านการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนหาแนวทางในการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูโรงเรียนเอกชน ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากชุมชนและสังคม

บรรณานุกรม

- วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมชาย เทพแสง. (2543). “โรงเรียนคุณภาพ: สานฝันให้เป็นจริง.” วารสารวิชาการ. 3 (11): 13-19.
- สายชล หมวกเหล็ก. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อ การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลาน เข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อำรุง จันทวานิช. (2547). แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา.
- Hoy, W.K., & Miskel, C.G. (1991). Educational administration: Theory, research, and practice, 4th edition. New York: McGraw-Hill.